

Miljödepartementet

103 33 STOCKHOLM

Stadsarkitektförningens yttrande över En ny instansordning för mål enligt plan- och bygglagen (SOU 2007:111)

Sveriges Stadsarkitektförning anser att förslaget till ny instansordning för mål enligt plan- och bygglagen i huvudsak är bra, men vill lämna följande synpunkter på förslaget:

Ambitionen att förkorta överprövningskedjan och -tiderna och att samordna prövningar enligt PBL och miljöbalken är god. Instansordningen enligt förslaget blir en instans kortare, men avgörande för effektiviteten är hur snabbt överprövande instanser kan avgöra ärenden. Förslaget innebär en avsevärd förändring av miljödomstolarnas verksamhet, med en flerfaldig ökning av ärendemängden. Miljödomstolarna måste få tillräckliga resurser för att hålla handläggningstiderna kortare än med dagens system. Hur säkerställer man att handläggningstiderna inte istället förlängs? Stadsarkitektförningen har tidigare föreslagit att det bör införas ytterligare förändringar för att effektivisera överprövningar, t ex en restriktiv tillämpning av prövningstillstånd tidigt i processen, och förningen anser fortfarande att det bör övervägas.

I fråga om miljøråden i miljödomstolarna och miljööverdomstolen föreslår utredningen att deras kompetens ska omfatta de sakfrågor som domstolarna har att pröva. Vidare föreslås att en av de sakkunniga ledamöterna i miljödomstolarna ska ha erfarenhet av frågor som faller inom Boverkets verksamhetsområde. Stadsarkitektförningen vill särskilt framhålla nödvändigheten av att miljøråden och de sakkunniga ledamöterna har tillgång till kunskaper och erfarenheter i fråga om alla de mjuka värden som ingår i begreppet allmänna intressen. Det handlar om arkitektonisk och estetisk kompetens, stads- och landskapsbildsfrågor, arkitektur- och kulturhistoria, varsamhet, stads- och byggnadsgestaltningens konstnärliga dimension men också funktionell kvalitet. Juridisk kompetens är inte tillräcklig för att bevaka dessa viktiga samhällsintressen.

Vid prövning av ärenden enligt PBL med bedömning av påverkan på stads- och landskapsbild, krav på anpassning till befintlig bebyggelse och god helhetsverkan mm måste prövande instanser skaffa sig en god kännedom om befintliga förhållanden. Länsstyrelserna och Länsrätterna har varit tillmötesgående med att göra syn på platsen innan beslut, och de har genom sin geografiska närhet ofta god kännedom om lokala förhållanden. Stadsarkitektförningen befarar att miljödomstolarna med större geografiska avstånd inte kommer att vara lika beredvilliga att göra syn på platsen. Det innebär en försämring av rättssäkerheten för enskilda, som upplever att den muntliga förhandlingen på plats är betydelsefull för möjligheten att lägga fram sina argument.

SVERIGES
STADSARKITEKT
FÖRENING

Utredningen föreslår att även ärenden gällande detaljplaner ska prövas av miljödomstolarna. Stadsarkitektförningen anser att förslaget bör kompletteras med förtydliganden om prövningsgrunderna för detaljplaneärenden, så att enskilda endast ska kunna överklaga på grunder som handlar om enskilda intressen. De delar av detaljplanebesluten som är politiska lämplighetsavvägningar inte ska kunna upphävas av en domstol, utan endast kunna laglighetsprövas.

Charlottenberg 2008-07-14

Leila Ekman
ordförande